

**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

Факультет суспільних і прикладних наук

Кафедра естрадно-вокального мистецтва

ЗАТВЕРДЖЕНО:

проректором з методичної роботи

 Ярослав ШТАНЬКО

«_30_» серпня 2024 р.

ОСНОВИ АКТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань:	02 Культура і мистецтво
Спеціальність:	025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма:	«Естрадний спів»
Освітній рівень:	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни:	вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання:	українська

Івано-Франківськ

2024

РОЗРОБНИК:

кандидат мистецтвознавства, доцент
кафедри естрадно-вокального мистецтва

Сергій ЛАЗАНОВСЬКИЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри естрадно-вокального мистецтва,
протокол №1 від «29» серпня 2024 р.
Завідувач кафедри

Наталія ТОЛОШНЯК

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОПІ

Наталія ТОЛОШНЯК

СХВАЛЕНО:

на засіданні Науково-методичної ради,
протокол № 1 від «30» серпня 2024 р.

е-mail	serhii.s.lazanovskyi@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	Кафедра естрадно-вокального мистецтва, ауд. 608
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua/person/serhiy-lazanovskyu
Сторінка курсу в СДО	https://online.ukd.edu.ua/course/view.php?id=4727

Анотація навчальної дисципліни. Курс «Основи акторської майстерності» уведений до вибіркової складової освітньо-професійної програми «Естрадний спів». Засвоєння дисципліни дає змогу здобувачам вищої освіти оволодіти знаннями з теоретичних та практичних основ акторської майстерності; володіти навичками внутрішньої та зовнішньої техніки актора; здатність до самостійного опрацювання заданої ролі; володіти навичкою творчо аналізувати твори; використовувати здатність адаптуватися до кожної окремої ситуації в ігровому процесі.

Мета дисципліни: виховання та формування особистості здобувача, який володіє внутрішньою та зовнішньою акторською технікою, методом роботи над собою та роллю, навичками взаємодії з глядацькою аудиторією.

Завдання дисципліни: вивчення теоретичних основ акторського мистецтва; ознайомлення з основними напрямками акторського мистецтва; оволодіння методикою роботи актора над собою, оволодіння методом дійового аналізу ролі (образу); розвиток навички художньої імпровізації для створення образу, відповідно від особистісного бачення художньої цілісності та надзавдання постановочного номеру (музичного твору, музичної дії); опанування вмінням співпрацювати з режисерами, композиторами, постановниками, взаємодіяти з художньо-постановчою групою над підготовкою сценічного номеру; опанування тренінгом елементів внутрішньої та зовнішньої техніки актора; виховання художнього смаку, сценічної виконавської культури.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати:**

- основи та основні напрямки акторського мистецтва;
- етапи роботи над вокальним та літературним текстом, твором в цілому для художнього виконання на сцені;
- методику роботи актора над собою у творчому процесі переживання;
- елементи внутрішньої та зовнішньої техніки актора;
-

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **уміти:**

- володіти методом дійового аналізу ролі;
- володіти методикою створення сценічного образу;
- визначати сюжетну лінію музичного твору та його стильові особливості;
- визначати ідейно-тематичний аналіз твору або ролі у творі;
- добирати яскраві матеріали, необхідні для створення образу чи персонажу, постановочного номеру;
- організовувати репетиційний процес;
- керувати своєю психікою і позбуватися сценічних зажимів,
- розкривати суть сценічного епізоду та характери дійових осіб;
- втілювати індивідуальне бачення всіх компонентів акторської майстерності та підпорядковувати власному художньому задуму через наочну органічну дію;
- працювати над дієвим аналізом, визначати і фіксувати основні параметри

поведінки персонажу (репліка, словесна дія, вокальна лінія, зовнішня та внутрішня дія, підтекст, поведінка);

Компетентності та результати навчання, яких набувають здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни (шифри та зміст компетентностей та програмних результатів навчання вказано відповідно до ОПП «Естрадний спів», введеної в дію ЗВО «Університет Короля Данила» 01 вересня 2024 року).

Шифр та назва компетентності	Шифр та назва програмних результатів навчання
<p>ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 7. Здатність бути критичним та самокритичним.</p> <p>ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 15. Здатність генерувати нові ідеї.</p>	<p>РН 3. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.</p> <p>РН 5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.</p>
<p>СК 2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.</p> <p>СК 6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.</p> <p>СК 9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.</p> <p>СК 11. Здатність оперувати професійною термінологією.</p> <p>СК 12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.</p>	

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	2-3		
Семестр	3,4,5		
Кількість кредитів ECTS	Денна форма	Заочна форма	
	6	6	
Аудиторні навчальні заняття		денна форма	заочна форма
	практичні	84	18
Самостійна робота		96	162
Форма підсумкового контролю	залік, залік, екзамен		

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем практичного матеріалу

Тема 1. Внутрішня і зовнішня техніка актора (4 год)

Інструмент актора – його внутрішні (психологічні) і зовнішні (фізичні) дані – увага, уява, здатність до спілкування, відчуття правди, емоційна пам'ять, відчуття ритму, техніка мови, пластика і т.д. Об'єктивні закономірності сценічної творчості.

Для самостійного опрацювання: спробувати знайти особисте місце творчого народження (тиша, в якій відбуваються творчі процеси) – (1, 2)

Тема 2. Акторський тренінг (10 год)

Основні напрямки акторських тренінгів та погляди театральних діячів на сценічне мистецтво й ознаки творчого обдарування митця. Орієнтованість акторських тренінгів на певний різновид драматичних творів і жанрів вистави. Психофізична підготовка, як один із необхідних етапів акторського буття. Елементи психотехніки.

Для самостійного опрацювання: зрозуміти та пропрацювати принципи психологічних механізмів, що закладені в основі акторського тренінгу – 2 год (1, 2, 3, 4, 5).

Тема 3. Виховання уваги й спостережливості (6 год)

Елемент сценічної дії – увага. Чотири дії, які одночасно здійснює людина у процесі уваги (внутрішні). Класифікація сценічної уваги від ставлення суб'єкта до об'єкта. Формальна й творча увага. Основні риси сценічної уваги.

Для самостійного опрацювання: оволодіння технікою уваги – 2 год (1, 2, 5, 8, 9).

Тема 4. Виховання творчої уяви і фантазії (8 год)

Уява і її специфіка в кожному виді мистецтва. Роль і значення творчої уяви для режисера, сценариста, актора-вокаліста. Фантазія, як один із основних компонентів творчості актора-вокаліста. Джерело акторської фантазії. Пропоновані обставини для розвитку уяви і фантазії.

Для самостійного опрацювання: попрацювати над вправами для розвитку уяви та фантазії – 2 год (1, 2, 8, 9, 10).

Тема 5. Елемент дії – сценічне спілкування (4 год)

Сценічне спілкування, як відображення процесу взаємодії та взаємовпливу партнерів. П'ять стадій органічного процесу спілкування акторів на сцені. Основні моменти спілкування. Особливості органічного спілкування. Пристосування та його функції у сценічному спілкуванні.

Для самостійного опрацювання: робота над розвитком спостережливості, спостереження і вивчення людських характерів в житті – 2 год (1, 8, 11).

Тема 6. Сценічне ставлення (4 год)

Суть особливості сценічного ставлення. Сценічне ставлення - шлях до образу, як одна із основ дії. Сценічна віра, серйозне ставлення до умовного, як до реалістичного. Сценічна умовність.

Для самостійного опрацювання: спробувати знайти живе, органічне ставлення до вибраного об'єкта - 1 год (1, 4, 6, 8, 9, 10, 11, 12).

Тема 7. Сценічна дія і сценічне завдання (8 год)

Основа сценічної поведінки артиста – дія – внутрішня словесна, психофізична. Різниця між дією сценічною та життєвою. Основна ознака дії – мотив, та два її основні види: фізична та психологічна. Сценічне завдання, як елемент акторського пристосування.

Для самостійного опрацювання: вправи для розвитку сценічної дії – 1 год (1, 6, 7, 9, 12).

Тема 8. М'язова воля (12 год)

М'язова воля та фактори, які впливають на вирішення проблем із затисками. М'язова енергія. М'язовий апарат – етапи вивільнення м'язової напруги. Внутрішня творча воля.

Для самостійного опрацювання: комплекс вправ для м'язової свободи – 1 год (1, 2, 3, 4, 5, 9).

Тема 9. Пластична виразність актора (10 год)

Звичні та незвичні рухи актора, їх відмінність. Вміння координувати рухи – один із важливих елементів творчості актора. Координація рухів актора, та її найрізноманітніші варіанти. Складність пластичного руху і швидкість руху, та залежність від сценічного майданчику – площини та простору, у яких рухається актор.

Для самостійного опрацювання: тренування координації – 1 год (1, 3, 4, 5, 9).

Тема 10. Емоційна пам'ять (8 год)

Пам'ять людини, як психічний феномен. Поділ пам'яті у науковій літературі. Розвиток пам'яті, та від чого він залежить. Процес роботи пам'яті і його три етапи: концентрація уваги, запам'ятовування, згадування. Образний тип пам'яті. Емоційна пам'ять, та її вплив на формування особистості людини. Органи відчуття, які впливають на емоційні спогади пам'яті.

Для самостійного опрацювання: вправи з розвитку емоційної пам'яті – 1 год (1, 5, 9).

Тема 11 . Темпоритм (6 год)

Велике значення виховання темпоритму у творчості актора надавав Л. Курбас – «Краса там, де є яскравий ритм». Все, що відбувається на сцені, повинно мати свій ритм. Два види ритму: внутрішній і зовнішній. Темп – елемент ритму. Вплив темпоритму на почуття.

Для самостійного опрацювання: придумати тему вправи на виправдання двох різних ритмів – зовнішнього і внутрішнього – 1 год (1, 3, 4).

Тема 12. Мізансценування (4 год)

Основний закон мізансцени. Композиційна побудова мізансцени, та її види. Масові сцени – складність режисерської роботи. Логіка мізансцени, своєрідний стиль. Творчий шлях створення мізансцени.

Для самостійного опрацювання: етюди для створення мізансцен – 1 год (1, 7, 8, 12, 13)

Зміст самостійної роботи студентів

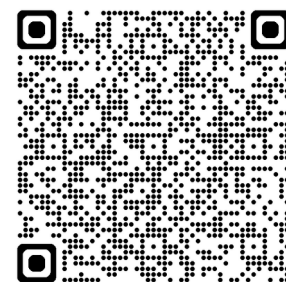
Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни

Найменування видів робіт	Розподіл годин	
	денна форма	заочна форма
Самостійна робота, год., у т. ч. :	96	162
Опрацювання матеріалу, викладеного на практичних заняттях	64	98
Підготовка до поточного контролю	12	30
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	20	34

ПОЛІТИКА КУРСУ

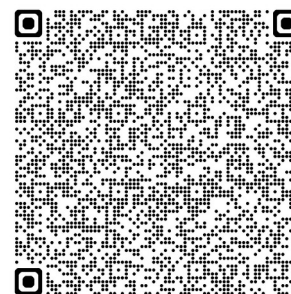
1) щодо системи поточного і підсумкового контролю

Організація поточного та підсумкового семестрового контролю знань студентів, проведення практик та атестації, переведення показників академічної успішності за 100-бальною шкалою в систему оцінок за національною шкалою здійснюється згідно з “Положенням про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти”. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

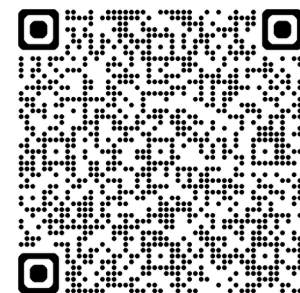
2) щодо оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

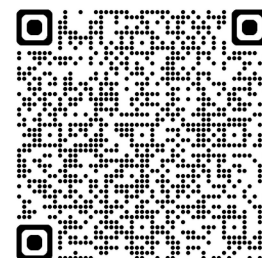
3) щодо відпрацювання пропущених занять

Згідно “Положення про організацію освітнього процесу” здобувач допускається до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, диференційованого заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені на семестр навчальним планом та силабусом, підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання (отримав ≥ 35 бали), відпрацював визначені індивідуальним навчальним планом всі лекційні та семінарські заняття, на яких він був відсутній. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

4) щодо дотримання академічної доброчесності

“Положення про академічну доброчесність” закріплює моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, позитивного,

сприятливого, добросовісного освітнього і наукового середовища, професійної діяльності та професійного спілкування спільноти Університету, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

5) щодо використання штучного інтелекту

“Положення про академічну добросовісність” визначає політику щодо використання технічних засобів на основі штучного інтелекту в освітньому процесі. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

6) щодо використання технічних засобів в аудиторії та правила комунікації

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та семінарських занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). На гаджетах повинен бути активований режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Під час виконання заходів контролю використання гаджетів заборонено (за винятком, коли це передбачено умовами його проведення). У разі порушення цієї заборони результат анулюється без права перескладання.

Комунікація відбувається через електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

7) щодо зарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти

Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти визначаються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

Перелік електронних та інших ресурсів	Умови перезарахування
Участь у всеукраїнській або міжнародній науковій конференції (мистецького спрямування).	За підтвердження участі з доповіддю (або публікації тез) може бути перезараховано практичне заняття на одну з тем: Тема 4. Виховання творчої уяви і фантазії або Тема 6. Сценічне ставлення
курс «Академічна добросовісність в університеті» (Платформа ВУМ online).	За наявністю сертифікату може бути перезараховано практичне заняття на одну з тем: Тема 8. М'язова воля або Тема 10. Емоційна пам'ять

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання студентів з метою розвитку їх логічного та абстрактного

мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього фахівця.

Програмний результат навчання	Методи навчання	Метод оцінювання
<p>РН 3. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – вербальний метод (пояснювання завдань, дискусія, співбесіда тощо); – практичний метод (практичні завдання, демонстрація практичних постановок, захист творчих ідей); – наочний метод (ілюстративний та демонстративний); – самостійна робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування); 	<p><i>Поточний контроль:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - усне опитування; - презентація творчих робіт; - самоконтроль. <p><i>Підсумковий контроль:</i> залік, екзамен</p>
<p>РН 5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію</p>	<ul style="list-style-type: none"> – наочний метод (ілюстративний та демонстративний); – інформаційні методи новітніх комп'ютерних технологій (дистанційні, мультимедійні, веб-, віртуально орієнтовані тощо); – проєктний метод (творча робота, робота у виставах).музичному мисленні, вирішенні проблемно-пошукових ситуацій тощо. 	<p><i>Поточний контроль:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - усне опитування; - презентація творчих робіт; - самоконтроль. <p><i>Підсумковий контроль:</i> залік, екзамен</p>

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Вид	Зміст	% від загальної оцінки	Бал	
			min	max
Поточні контрольні заходи	всього	60	35	60
Підсумкові контрольні заходи	екзамен	40	24	40
Всього:	-	100	60	100

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється «Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів».

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в «Електронному журналі обліку успішності академічної групи» на підставі чотирибальної шкали – «2»; «3»; «4»; «5». У разі відсутності студента на занятті виставляється «н». За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість «н» в журналі буде виставлено «0» (нуль балів), без права перездачі. Відпрацьоване лекційне заняття в електронному журналі позначається літерою «в».

Оцінки повинні відповідати таким критеріям:

«відмінно» – здобувач глибоко і обґрунтовано розкриває зміст всіх питань щодо теми, яка обговорюється на занятті, точно і повно дає визначення термінів і понять, логічно аналізує та оцінює явища і події з історії української вокальної естради. Виявляє самостійне, творче ставлення до концептуальних положень, підходів та принципів, переконливо аргументує власну позицію. Виявляє сформовану здатність до пошуку та використання додаткових джерел і матеріалів. Проявляє розуміння історичних тенденцій розвитку естрадно-вокального виконавства;

«добре» – здобувач обґрунтовує провідні теоретичні положення, класифікує історичні тенденції та стилістичні течії мистецтва пісенної естради, проявляє власне ставлення до них. Виявляє здатність логічного викладу основних знань та використання засвоєних знань з незначними помилками. Аргументує наведені твердження та висновки, застосовуючи засвоєний теоретичний матеріал. Виявляє здатність до пошуку та використання додаткових джерел і матеріалів;

«задовільно» – здобувач частково відтворює зміст програмного матеріалу. Фрагментарно висвітлює теоретичні положення, класифікації, концептуальні ідеї, визначає сутність окремих термінів та понять. Нелогічно будує свою відповідь та недостатньо її обґрунтовує. Виявляє поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, як результат – недостатньо глибоке засвоєння навчального матеріалу та недостатньо розкриті питання теми;

«незадовільно» – відповіді здобувача мають репродуктивний характер. Він неефективно використовує знання, поверхово викладає програмний матеріал, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Нелогічно будує свою відповідь та не обґрунтовує її. Студент не використовує додаткові джерела і матеріали; слабо орієнтується в історичних етапах розвитку вокально-естрадного мистецтва, має нечіткі уявлення про категоріальний апарат.

До підсумкового контролю допускаються студенти, які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 бали і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру. За результатами підсумкового контролю (залік) студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно з Шкалою оцінювання знань за ЄКТС) і є сумою балів, отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %	Шкала ECTS
Національна диференційована шкала		
Відмінно	90 – 100	A
Добре	83 – 89	B
	75 – 82	C
Задовільно	67 – 74	D
	60 – 66	E
Незадовільно	35 – 59	FX
	0 – 34	F
Національна недиференційована шкала		
Зараховано	60 – 100	-

Студенти, які не з'явилися на залік без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Грицан А. «Виховання режисера: психофізичний та інтелектуальний тренінг»: навчальний посібник А.Грицан. 2-ге вид., переробл. та допов. Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2009. 188с.
2. Біль Р. «Виховання акторської харизми»: методичний посібник Роман Біль. Вінниця : Нова Книга, 2013. 232с.
3. Хім'як В. А. Акторська майстерність: тренінг: навчально-методичний посібник. ТзОВ «Терно-граф» : Тернопіль, 2014. 248с.
4. Барнич М. М. Майстерність актора: техніка «обману»: Навчальний посібник. Вид. 2-е, виправлене та доповнене Київ, Ліра. 2016. 304с.
5. Барнич М. М. Психотехніка актора. Майстер-клас: монографія. «Пінзель» : Київ, 2018. 136-141с.
6. Козак Б. Театральна етика Леся Курбаса і Юліуша Остерва. Мистецтво України : збірник наукових праць Академія мистецтв України. Кий : Київ, 2001. Випуск №2. 656с.

Додаткова

7. Стайн Дж. Сучасна драматургія в теорії та театральній практиці. У трьох томах. Львів, 2003.
8. Козачковський Д. Нотатки на сторінках ролей, п'єс і клаптиках паперу. Підручна книга для акторів та режисерів Упоряд. Козак Б. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім Івана Франка, 2017. 96 с.
9. Олійник Л. А. Спільне виховання акторів і режисерів. По той бік очей. Київ, 2003. 187с.
10. Брук П. Жодних секретів. Думки про акторську майстерність і театр : переклад з англійської Пітер Брук.; післямова Б. Козака Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка : Львів, 2005. 240с.
11. Курбас Л. Театральні закони і акценти вступ. ст. і в порядкув. Б. Козака. Логос : Львів, 1996. 167-189с.

Електронні інформаційні ресурси

12. Теорія і практика акторської майстерності.

URL :<https://www.ldufk.edu.ua/wp-content/uploads/2023/10/lekcziya-12.pdf>

13. Основи акторської майстерності в екранній творчості :

<https://kmaesm.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/desyatnyk-g.o.-lymar-l.d.-2020-osnovy-aktorskoji-majsternosti-v-ekrannij-tvorchosti.pdf>